

DOMOVINA

Oglaš:

Za 1 mm × 60 inseratnega stolpca mali 80 vinarjev, aradni 120 K, poslano, posmrtnice in reklame 2 K. Večkratne objave popust.

Izhaja ob ponedeljkih, sredah in petkih.

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Šodna ulica 6.
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Za celo „Domovino“ (trikrat na teden) mesečno 3 K, četrtletno 9 K, polletno 18 K, celoletno 36 K.
Petkova številka mesečno 1 K, četrtletno 3 K, polletno 6 K, celoletno 12 K.

Važna seja ministrskega sveta.

Beograd, 23. oktobra. (Izv.) Danes je bila seja ministrskega sveta, na kateri sta se razpravljali dve zadevi večjega pomena, položaj na Koroškem in budžetni zakon.

Stališče vlade v koroškem vprašanju.

Kar se tiče Koroške, je objavil ministrski predsednik, da se je storila demarša, da umaknemo svoje vojaštvo tekom 48 ur, kar je že izvršeno. Konstatiralo se je pa da s tem ni rečeno, da bi se istočasno morala umakniti tudi civilna administracija Koroške. Slednja evakuacija se bo vršila po potrebi in možnosti, da se varujejo naši interesi in naše premoženje. Vse se bo vršilo pod garancijo mednarodne komisije, ki je izjavila, da ima sredstva na razpolago, da to v redu izvede. Stališče naše vlade glede koroškega vprašanja je sklenil ministrski svet objaviti v obliki pismenega odgovora ministrskega predsednika na vprašanja poslanca Džamonje, ki je vlado interpeliral že prej, pa ni mogel v parlamentu dobiti odgovora, ker ni bil prisoten. Odgovor se glasi tako, da je vlada na stališču, da so se godile nepravilnosti pri plebiscitu in da zato vztraja pri svojem vloženem protestu

glede plebiscita kot takega. V ostalem izjavlja, da se je brez ozira na demaršo in že prej odločila, potem ko je zaščitila naš živelj na Koroškem, umakniti svojo vojsko in da priznava svojo mednarodno obveznost, da izroči plebiscitno ozemlje mednarodni komisiji.

Odprava poslovnega davka.

Glede finančnega zakona je ministar financ predložil spremembe prvotnega zakonskega načrta. Zlasti je najbolj neprimljivi obrtni davek v sporazumu z interesi izpremenil tako, da se bo obrtni davek plačeval le od bank in velikih industrij v obliki posebnih doklad na uvozne in izvozne carine, v ostalem pa glede malih obratov da se obrtni davek izrazi v obliki, da bo obrtnik plačal dvojni dosedanj pridobinski davek.

Ukinjenje produkcijskega davka na vino.

S posebno brzojavko s strani ministra financ se je naročilo delegatom v Zagrebu in Ljubljani, da se mora takoj ukiniti produkcijski davek na vino, ki se je ponekod jemal brez pooblastila finančne oblasti, kar je povzročilo v Sloveniji in na Hrvaškem mnogo razburjenja.

ekspres, ki ga stražijo vojaki. Okrožni komandanti so izdali proglase, da bodo vsak poskus nemirov brezobzirno zatrti z orožjem. Dva rezervna letnika, ki sta doslužila, sta ostala v službi.

Koroška prehaja v avstrijsko upravo.

Dunaj, 23. oktobra. Iz Celovca poročajo: Jugoslovanske čete se danes umikajo. V ponedeljek bo avstrijska žendarmija zasedla cono A. Ravnotako se bodo avstrijski uradniki civilne uprave stali mednarodni komisiji na razpolaganje v svrhu izvrševanja uprave. V torek prične normalna železniška zveza Celovca s Pliberkom. Po Vseh svetih bo že povsod uvedena avstrijska uprava. Knez nadškof dr. Hejfler je ukazal zahvalne službe božje in tedeum. V celovškem gledališču bo v nedeljo slavnostna predstava. Prihodnji teden sledi veliko slavlje v narodnih nošah. V coni A je vse mirno.

Beograd, 23. oktobra. „Riječ“ javlja: Zdi se, da bo zahtevala vlada pridelitev ozemlja južno od Drave, kjer je večina glasovala za nas.

Ratifikacija preliminarnega miru med Rusijo in Poljsko.

Varšava, 23. oktobra. Rusija in Poljska sta ratificirali preliminarni mir.

London, 23. oktobra. (Izvirno.) Med Poljsko in Rusijo se vrše pogajanja za ustanovitev ruskega sovjetskega poslaništva v Varšavi. Prvi ruski poslanik bi bil Joffe.

Francozi obstrelijejo Odeso.

Helsingfors, 23. oktobra. (Izvirno.) Izvestja sovjetske armade javljajo, da je francosko brodovje obstreljevalo Odeso.

Dunaj, 23. oktobra. Po poročilih iz Ukrajine je sovjetska vlada ukazala evakuacijo Odesa, ki jo ogrožavajo ukrajinske čete od severa. Vse železniške zveze z Odeso so v rokah ukrajincev. — Sovjetska vlada je poslala velike oddelke na južno fronto.

Stanje grškega kralja brezupno.

London, 23. oktobra. Izvirno. Tukajšnje grško poslaništvo poslaništvo javlja, da se je kraljevo stanje zopet poslabšalo. Francoski profesor Widal se je vrnil iz Athen v Pariz in izjavil, da ni nobenega upanja več.

Italijansko mnenje o jadranski konferenci.

Beograd, 23. oktobra. (Izv.) Napram italijanskim vestem o skorajšnjem pričetku jadranske konference, se v tukajšnjih krogih vzdržuje pesi-

mistično naziranje. Ni še nobenega znaka, ki bi kazal, da je nastala sprememba v položaju. Optimistične vesti iz italijanskega vira so — kakor izgleda — namenjene predvsem notranjemu pomirjenju v Italiji.

Rim, 22. oktobra. „Stefani“ poroča: V političnih krogih se govori, da otvarja italijanska vlada pogajanja v duhu naklonjenosti in z namenom, priti do rešitve, ki je združena z najvišjimi narodnimi interesi, pred vsem pa v svrhu, da pokaže pred Evropo in javnim mnenjem v Italiji dobro voljo. Pogajanja naj bi se končala pred otvoritvijo parlamenta, to je proti sredi meseca novembra. — „Tribuna“ pri- stavlja: Ker so navzlic izidu ljudskega glasovanja na Koroškem jugoslovanske čete zasedle cono A, bo italijanska vlada primorana, zahtevati od Jugoslavije dejansko in uspešno jamstvo. Pogajanja se bodo vršila med grofom Sforzo in dr. Trumbićem.

Beograd, 23. oktobra. „Politika“ javlja iz Trsta: Ako bi se Giolittiju tudi posrečilo, da izvrši stvar z Jugoslavijo, sta tu še d'Annunzio in Millo, brez katerih se jadransko vprašanje ne more rešiti. D'Annunzio ne misli zapustiti Reke, ako se ne zjamči, da se obdrži sedanje stanje na Kvarneru, iste namere pa ima tudi Millo glede Dalmacije. Millo je dal D'Annunziju po odobrenju bivšega ministrskega predsednika Nittija častno besedo, da ne bo nikdar in po nikaki ceni zapustil okupirane Dalmacije. Italijanski listi pravijo, da se Giolittiju ni treba vznemirjati, ker sta mu Lloyd George in franc. vlada na sestanku v Lausani in Aix les Bains obetala, da zavezniki ne bodo delali nikakih ovir, ako bi Giolitti — prisiljen po nepopustljivosti Jugoslavije — uporabil pakt. Razen tega pa itak mnogi mislijo, da bo Giolitti proglasil aneksijo teritorija, ki ga londonski pakt dodeluje Italiji. Ako bi Giolitti tudi pristal na „svobodno Reko“, bi gotovo zahteval z njo teritorialno kontinuiteto.

Zagreb, 23. oktobra. Fašisti razširjajo po zasedenem ozemlju izjave ter silijo naše ljudi, da podpišejo peticije za izvršitev londonskega pakta. Jadranski zbor je poslal vladi v Beograd memorandum, v katerem opozarja na kombinacije Italijanov ter prosi za diplomatsko intervencijo.

Beograd, 23. oktobra. Dr. Vesnić in dr. Trumbić sta se včeraj dalje časa razgovarjala o zunanji politiki. Vidi se, da je porabila Italija vsa dosedanja pogajanja v prvi vrsti za to, da preišče teren in da vidi, kakšno je stališče naše vlade proti pogajanju.

Irski nemiri.

London, 22. oktobra. Davi so bile na raznih krajih mesta Dublina eksplozije, dočim so slišali močno streljanje s puškami. Kakor se doznava, so napadli arzenal. Po drugem poročilu so se napadalci polastili velike množine orožja in streljiva in v svojem boju z redarji uporabljali orožje.

Kopenhagen, 22. oktobra. (Izv.) V Dublinu je prišlo včeraj do novih puščanih bojev, ki jih je vojaštvo zadušilo s pomočjo oklopnih avtomobilov.

Stavka na Angleškem.

London, 23. oktobra. Med tem ko stoji vlada še vedno odločno na svojem stališču glede pogajanj z rudarji, se pojavljajo med stavkujočimi struje, ki hočejo sporazuma z vlado. Optimistično se v vladnih krogih presoja sklep rudarskih organizacij, da se skličejo akcijski odbori rudarjev, ki naj začno pogajanja z vlado. Ti akcijski odbori so odklonili stavko železničarjev za toliko časa, dokler se ne začne pogajanja med rudarji in vlado.

London, 23. oktobra. (Izvirno.) Times poročajo, da je položaj v Angliji vsled stavke tako težaven, da bo parlament najbrže sprejel izjemni zakon proti stavkujočim, ki stoje pod radikalnim vodstvom.

London, 23. oktobra. Včerajšnja pogajanja med ministrstvom in zastopniki rudarjev niso dovedla do uspeha. Železničarji se še niso izrekli, kako se bodo zadržali.

Pariz, 23. oktobra. „Petit Parisien“ javlja, da je bil vsled stavke angleških delavcev ustavljen promet med Southamptonom in L' Havrem.

Anglija na Donavi.

Praga, 23. oktobra. (Izv.) „Prager Tagblatt“ je dobil interview od angleškega admirala Troubridge, ki se je poprej nahajal v Beogradu in se sedaj mudi v Pragi. Admiral je izjavil, da se je Anglija že pred vojno živo zanimala za Donavo in da je čisto naravno, da skuša privatni angleški velekapital dobiti ob Donavi trdno pozicijo ter jo izbrati. Po mirovni pogodbi se bo Ludvigov kanal podaljšal in združil Reno z Donavo. Bratislava gotovo postane eno najvažnejših podo- navskih pristanišč. Seveda nimajo vse

velesile enotnega interesa na tej veljavni mednarodni reki.

Poljska ne pusti Vilne.

Varšava, 23. oktobra. (Izvirno.) Izgleda, da so se vse poljske stranke vkljub raznim demaršam antante zjedini, da Poljska obdrži Vilno. Mesto Varšava je imenovalo generala Żeligovskega za častnega občana. Poljski list „Pravica“ piše: Če so Angleži v Litvi kupili velike šume, je to zaseben trgovski posel, ne pa mednarodni političen dogodek, ki bi upravičeval Angleže, da dobe Litvo za sebe in jo pod krinko samoodločbe narodov osporijo Poljakom. „Kurrier Poranny“ piše, da hoče 30 milijonov Poljakov braniti Vilno, rojstno mesto poljskega maršala in predsednika Pilsudskega.

London, 22. oktobra. Poljski odgovor na skupno angleško - francosko noto izraža popolno pripravljenost, rešiti vprašanje glede Vilne pravično in nepristransko.

Ostavka dalmatinskega dež. predsednika.

Zagreb, 23. oktobra. „Novosti“ javljajo iz Splita, da poda predsednik dalmatinske vlade dr. Krstelj ostavko, in to zato, ker se ne strinja s tem, da prevzame dr. Lozovina, ki je član ljudske stranke, poverjenišvo za prosveto v pokrajinski vladi.

Splošna železniška stavka v Rumuniji.

Bukarešta, 23. oktobra. (Izvirno.) V Rumuniji je izbruhnila železničarska generalna stavka, ki se razteza na stare in na novo pridobljene rumunske kraje. Vozi samo simplon-

Socialisti na kmetih!

Na kmetih je veliko ljudi, ki se čutijo nesrečni: eden je izza vojne bolehen, drugega je zadela nesreča pri živini, tretjega jezi davek, četrti se jezi, ker je moral na orožno vajo. Vsi imamo križe in težave in malokdo je, ki ne čuti vojske v udih. O da, eden je in to je duhovščina, ki je med vojno živela v miru doma...

Vojsko nam je vsem skrajšala imetje in življenje za dober del. Par verižnikov je pokonci spravila, a tudi ti ne bodo srečni s svojimi meglimi dobički. Vse skupaj se jim bo razlezlo pod palcem ravnotako hitro kakor se je tamkaj zbralo.

Ce je človek potr in jezen, išče kako bi jezo pokazal. In tako se najde marsikdo na kmetih, ki reče: zoper klerikalce sem odločno, za jugoslavijo sem tudi, za kmeta sem, saj sem sam kmet, vendar tudi delavec in meščan morata živeti — skratka demokrat sem od nog do glave, a jezen sem in zato bom volil — socialiste ali pa celo komuniste. Le počakajte, vam že pokažem, za nalašč bom za zgago volil rdeče, da vas bolj jezi.

In res, socialisti raznih barv se upajo med kmete in pridigajo: „ne zaupajte demokratu, pojdite z nami!“ Skrbno prikrivajo pravo lice in pravi program: Socialistični program hoče, da naj se zasebna lastnina do zemlje, hiš, orodja in živine odpravi. Vse, kar je danes kmetova last, to se mu vzame in postane last vseh t. j. države. Tam sede „proletarci“ in vlada in ti odkažejo zemljo v obdelavanje, žetev pa se mora odrajtati v skupno blagajno. Iz lastnika postane kmet najemnik, oziroma zakupnik pravzaprav mezdni delavec za državno skupnost.

Tak je socialistični program. Na Ruskem, ko so komunisti prišli na krmilo, so hoteli to sprovesti. Kmeti pa so jih pogнали s krepelci domov. Ravnotako je bilo na Ogrskem, ko je vladal Bela Kun.

Socialistični program Etbina Kristana in bivšega ministra Antona Kristana je isti: zemlja naj se socializira, t. j. odvzame kmetu. Isto trobentajo med delavci komunisti in narodni socialci. Pri kmetu seveda so tihi.

Kmet trdno stoji na stališču *zasebne lastnine*: kar je podedoval od pradedov, kar je z žulji svojih rok obdelal, to hoče uživati sam s svojo družino. Vsak pameten delavec uvidi, da ni zameriti kmetu, če se tega drži, kar ima. Kmet in socializem, to je tako nasprotje kakor ogenj in voda.

Socialisti svoj program na kmetih prikrivajo, da kaline love. Vendar vprašajte jih: v čem se razlikujete od demokratov? In če si ne bodo upali z besedo na dan, pomagajte jim: v tem, da vi hočete našo lastnino odpraviti. Potem pa jih poženi nazaj v mesta, od koder so prišli zgago delat.

Govor dr. Žerjava.

Programatični govor dr. Žerjava na seji izvrševalnega odbora JDS. 21. t. m. je vzbudil v javnosti največjo pozornost in živahno diskusijo. Splošno se priznava, da je JDS s tem govorom prva in edina postavila jasen in trezen program za sodelovanje pri vodstvu našega celokupnega naroda in njegove države.

Politični nasprotniki so spregovorili kritično besedo. Zabeležiti moramo, da more njihova kritika napredne in trezne ljudi le potrditi v prepričanju, da je program JDS edini res jugoslovanski program med Slovenci.

Najbolj stvarno se je oglašil „Naprej“. Če odbijemo demagoške zabavljice o „kapitalizmu“, je njegova kritika dosti mirna. Graja, da je JDS izjavila, da je na čelu zasebne lastnine. Nam se zdi, da je v času, ko se veliko govori o komunizmu in ko bi tudi zmedene glave v Sloveniji rade oklicale komunistično republiko, prav, da se poudari nasprotno stališče, ki sicer dovoljuje poseganje v zasebno lastnino, vendar le na temelju zakonu in ne morda kakih upravnih odredb onih, ki slučajno sede po uradih. Tudi naši socialisti stoje v teoriji na komunističnem stališču, v praksi pa na našem. Razlika je le, da mi odkrito povemo, da v Jugoslaviji s komunizmom ni nič, oni pa si puste za agitacijo to željo še prosto. Kar se tiče šurnega defavnika, se „Naprej“ izjavlja v nejasni frazi proti reviziji glede male obrti.

„Večerni list“ in „Slovenec“ programa JDS stvarno ne kritikujeta, ampak se izgubljata v plitvih dovtipih. Kdaj bo ta ton prenehal v Sloveniji? „Slovenec“ se je v svoji nedostojnosti povsod tako globoko, da trdi, da se je dr. Žerjav izjavil proti šurniku v industriji. Sploh „Slovenec“ napada izvajanja dr. Žerjava glede šurnega delavnika. Mi pa le konstatiramo, da je v vseh obrtniških krogih soglasno mnenje, ki pritruje dr. Žerjava glede „dvornega sistema brani dr. Gosarja, ki je s prenašanjem poskusom diskreditiral celo stanovanjsko vprašanje. — „Slovenec“ so zlasti neljuba izvajanja dr. Žerjava glede „dvornega sistema“. Tudi on je proti njemu, samo s to razliko, da JDS želi, da so vsi pokrajinski uradniki v državnem stanju, vodi pa jih deželni predsednik, v kolikor vrše državne naloge, sam in le s posvetovalnim glasom deželnih odbornikov, v kolikor pa vrše samoupravne naloge, po odločitvah deželnega odbora, — SLS pa želi, da vse skupaj vodi deželni odbor, ki bi uradnike nastavljal in premeščal po lastnem predurku. Deželni zbor bi delal uradnikom pragmatiko. Skratka: Šusteršič redivivus bi poleg moči kranjskega glavarja imel še moč Teodorja Schwarza, razpolagal z orožniki in vojaki in bi bil vrhutega od centralne vlade neodvisen paša v Sloveniji. S tem računom ne bo nič! To je prikrit federalizem, obračajte ga kakor hočete. Uradnika in učitelja, kmeta in obrtnika ne damo nazaj Šusteršičevim epigonom. Kmet že danes vidi, kako ne pride do pravice pri „Kmetijski družbi“, kjer mala manjšina sedi na premoženju našega kmeta. Obrtnik pa naj si pogleda pri demobilizacijski komisiji pa bo kmalu zdrav klerikalnih nazorov o da Nemec-Ogrinovo gospodarstvo avtonomiji.

Likvidacija Koroške!

Na Koroškem likvidira naša uprava. Vrhovni svet zaveznikov v Parizu se ni oziral na to, da so se pri glasovanju vršile z nemške strani z italijansko pomočjo vnebovpijoče lumparije, temveč je kratkoma vzel k znanju izid glasovanja in prisodil Koroško Avstriji. Nam pa ne preostane drugo, kot stisniti pesti in zobe in zapustiti Koroško.

Naše vojaštvo je deželo že zapustilo, ker so to zahtevali z vso odločnostjo „zavezniki“ iz Pariza, naši uradi so pa še tam, ampak vsa uprava se vrši po navodilih medzavezniške plebiscitne komisije, ki prevzame polagoma vse urade in jih izroči avstrijskim uradnikom.

Na slovenski Korotan pada temna nemška senca. Uradi v katerih se je sedaj slišala samo slovenska

beseda, postanejo popolnoma nemški in koroški Slovenec bo tam zastoj iskal pravico. V šolah, v katerih se je dosedaj mladina učila v lepem materinskem jeziku, bo zopet zavlada nemščina, otroci se bodo morali mučiti, da se najprej naučijo tujega jezika, da bodo mogli razumeti nemške učitelje.

V najkrajšem času bodo povsod zginiti sledovi slovenske uprave v deželi in imeli bomo zopet — tužni Korotan, kakor smo ga imeli pred osvobojenjem.

Na Koroškem se vrši likvidacija, ampak med vsemi Jugoslovani menda niti enega človeka ni, ki bi mislil na to, da je Koroška izgubljena za nas za vedno! Sedaj so nas oguljufali in mi se moramo pokoriti sklepom onih, ki so na podlagi ponarejenega ljudskega glasovanja prisodili Koroško Avstriji. Ampak prišel bo še čas — upajmo, da se to zgodi kmalu — ko bodo razmere spremenjene in nam bo dana možnost uveljaviti našo pravico tudi na slovensko Koroško!

Težki dnevi čakajo naše zavedne Korošce, ker Nemci so hudobni in maščevalni. Ampak Jugoslavija je močna dovolj, da prisili Avstrijo v to, da z našimi rojaki na Koroškem pošteno ravna. Naši Nemci bodo naši talci za koroške Slovence in oni bodo plačali vsako krivico, vsako nasilje nad koroškimi Slovenci! Mi bomo morali skrbeti, da bomo vedno in natančno poučeni o razmerah na Koroškem in na vsak pritisk z nemške strani na naše tamošnje rojake bomo odgovorili z enakim pritiskom na naše Nemce. Ako koroški Slovenci ne bodo imeli slovenskih šol, tudi naši Nemci ne bodo imeli nemških in ako v avstrijskih uradih na Koroškem ne bodo hoteli razumeti Slovenca, ki bo govoril v svojem materinskem jeziku, potem tudi v naših uradih ne bodo razumeli Nemca, ako bo hotel govoriti nemško!

Do sedaj smo z našimi Nemci postopali dobro. Na Kočevskem so šole nemške, v Ljubljani je celo nemška gimnazija, na sodišču in v vsakem državnem uradu naš Nemec lahko nemško govori. Od sedaj bo to veljalo samo v slučaju, ako se bo tudi s koroškimi Slovenci enako postopalo, sicer pa: oko za oko, zob za zob!

„Slovenec“ zahteva glavo škofa Antona Bonaventure Jegliča.

Iz krogov jugoslovanskih dobrovolcev nam pišejo: Sistematična protisrbska gonja v Sloveniji, ki je istovetna z agitacijo za vojno, se je začela na onem žalostnem Unionskem shodu, kjer je vodja in predhodnik dr. Korošca, dr. Šusteršič pod zakriljem in blagoslovom ljubljanskega vladike Antona Bonaventure Jegliča, proglasil sveto vojno proti Srbom, ko je vesoljno klerikalstvo vpilo slavo in hosano onemu, ki je znal najpoddlejše obrekovati srbski narod in psovati starega kralja Petra. Klerikalni pesniki so prepevali ode in obešali Srbe na vrbe, klerikalni Orli so se vpisovali v dobrovoljce, škof Anton Bonaventure Jeglič je blagoslavljal slovenske vojake in jih blagorval, da so tako srečni, da smejo v avstrijski uniformi ubijati Srbe in Ruse, klerikalna žurnalistika pa je pisala o Srbih tako kakor noben zakostni nemški bulevardnik.

To je bilo pred vojno, tako je bilo za časa vojne! Kakor črna nit se vlekle skozi vse javno delo klerikalne stranke gonja proti Srbom, navduševanje za vojno! V klerikalnih vrstah so rasli denuncianti, javni in skriti, ki so žareli v glorijoli čistega Avstrijca, ki so vodili njih žrtve na morišče, po ječah in internacijah! Ni ga danes „Jugoslaviji človeka, ki je imel od leta 1908 odprte oči in ušesa in bi mirne vesti ne mogel reči in priseči: Klerikalci s svo-

jimi voditelji in glasili so bili med Slovenci oni, ki so hujskali na vojno, ki so sistematsko uprizarjali gonjo proti Srbom!

Toliko bolj smo se pa začudili, ko smo prebrali v „Slovencu“ št. 242. od 22. oktobra 1920 sledečo zahtevo: *Ko se je izročil ententi seznam oseb iz Avstrije, ki so zakrivil med vojsko zločine nad Srbi, sem pogrešal imena nekaterih zastrupeljavcev javnega mnenja, ki so ono divjost, ki spremlja vojno že sama po sebi, v brezvestni nevednosti in hlapčevski uslužnosti miškom od zgoraj podžigali baš proti Srbom neprestano od aneksijske krize sem in deloma tudi že poprej! Gotovo je, da imajo baš ti elementi na stotine in stotine človeških življenj v Srbiji na vesti.*

„Slovenec“ pogreša na listi vojnih krivcev in zločincev one, ki so v brezvestnosti in hlapčevstvu podžigali proti Srbom! In kdo so ti? To je klerikalna stranka, to je dr. Šusteršič, ljubljanski škof Anton Bonaventure Jeglič, redakcije „Slovenca“, „Domoljuba“ in drugih klerikalnih listov od leta 1908 sem, ko je pokojni Lampe napisal v „Slovencu“ oni zgodovinski članek „Beseda brez ovinkov“, kjer je pozval avstrijsko vlado na borbo proti jugoslovanski iredenti v Sloveniji, vsi ti imajo po trditvi „Slovenca“ na vesti stotine in stotine človeških življenj v Srbiji!

„Slovenec“ zahteva, da naj se vstejejo med vojne krivce zastrupeljavci javnega mnenja, hlapčevski uslužbenci avstrijskega režima! In ali ni v teh besedah zapopadena vsa klerikalna stranka od zadnjega mežnarja pa do škofa in drugih voditeljev!

V zadoščenje nam je, da je „Slovenec“ to priznal, da je prišel na dan s to zahtevo, sedaj naj sestavi še to listo vojnih hujskačev in krivcev, ki bo nosila na čelu ime ljubljanskega škofa Antona Bonaventure Jegliča, potem pa naprej vso klerikalno stranko od A do Z.

„Slovenec“ to zahteva — torej naj se zgodi pravica!

Dopisi.

Iz Semiča. V nedeljo dne 17. t. m. okoli enajste ure dopoldne je izbruhnil v vasi Osojnik, občina Semič požar, ki se je z vso naglico razširil in upepelil 34. številke broječo vas z vsemi gospodarskimi poslopji in orodji. Na lice mesta je prehitela semiška požarna bramba, ki pa je kljub celodnevne neumornemu delu zamogla rešiti pred požarom le nekaj vina, živine in tri hiše ter en skedenj. Škodo, povzročeno po požaru se ceni približno na dva milijona kron. Zanetili so ogenj otroci.

Volilno gibanje v Belokrajni se že razvija in z vso naglico se dela proti „Samostojni kmetijski stranki“, od strani raznih župnikov in kaplanov. Volilna agitacija na prižnicah je na dnevnem redu, češ, ako nisi moj prištaš in ne voliš kakor ti ukažem, si brezverec, antikrist ter boš pogubljen. Kmetje, sedaj je ura in čas, da pokažete, da ste res samostojni kmetje in ne *farški petolizci*. Duhovniki naj se držijo oltarja in naj ne vlačijo vere v politično agitacijo.

Iz Gornje savinjske doline. Sramotno smo propadli na Koroškem in kdo je kriv tega? Mi sami, naša malomarnost v narodnem oziru. Čitali smo dopis iz saleške doline, a udi pri nas ni nič boljše. Nemčurso povsod dviga svoje glave, povsod mu cvete pšenica. Začnimo v Mozirju. Pred enim tednom je bil zaprt in aretiran v Celju poznani tržan, ki mu nemška žilca ne da miru. In še več imamo takšnih elementov, kateri javno zabavljajo čez državo in Srbe. Gremo do Rečice. Tam v tem črnem brlogu je celjski nemški komunist Leskovšek, katerega poznamo že od lanskim komunističnih izgrediv. Imel je javni shod, hujskal proti dinasiji in državi in napeljeval vodo na svoj mlin za bodoče volitve. Glavno nem-

čursko gnezdo je v najbolj klerikalnem brlogu na Ljubnem. Inžk in Podpečan sta celo ustanovila socialni konsum in nastavila zanjke nezavednim Gorjancem. Tudi tam je imel Leskovšek hujskajoče shode. Ko je bil takšen shod v št. Pavlu v Sav. dolini, se je tamkaj hvalil, češ, vsa gornjesavinjska dolina je za nas komuniste, vsi kmeti, so se vpili v naš tabor. Sedaj vprašamo: kdo je kriv zapeljavanja ljudstva? Kdo pusti temnim elementom v narodnih krajih hujskati proti dinastiji, državi, industriji, trgovstvu in narodno misleči inteligenci? Kje je politična oblast? Zakaj se takšni shodi dovoljujejo? Ali se ne more takih hujskacij napraviti neškodljivih? In mi ob koroški meji vemo, kako so pri plebiscitu komunisti za Nemce znali slepariti, agitirati in glasovati. V objemu nemški nacionalsci, klerikalci in komunisti proti Slovincem bili so hudi boj do zmage, a mi Slovenci bijemo brezobzirni bratomorni boj, poznamo le strast strankarstva in pobijamo vse kar je narodnega v časopisih posebno, samo da se doseže osebni namen. Slovenci, stopite v bojno črto, isto črto, ko se bje odločila bitka ob Jadranu proti Lahom in na koroški meji, pomagajmo našim sobratom trpinom Korošcem.

Gospodarstvo.

— **Cene v Novem Sadu** dne 14. oktobra: Pšenica 960 do 980 K, koruza (stara) 170 do 340 K, nova (v storžih) 160 do 180 K, ječmen 500 do 520 K, oves 240 do 260 K, fižol 550 do 600 K, proso 300 do 320 K, otrobi 2.20 do 2.40 K, moka 11 do 13.50 K, žitina, in sicer goved 12 do 16 K, teleta 25 do 27 K, pitani prašiči 24 do 27 K, ovce 40 K — vse živa vaga, mast 40 K.

— **Tvornica modre galice v Borskem rudniku.** Z ozirom na veliko produkcijo borskega rudnika in obilico bakra, sklenil je ekonomsko-financijski odbor, da se v borskem rudniku osnuje veliko podjetje, ki naj bi izdelovalo modro galico za državne potrebe. Tvornica modre galice naj bi se zgradila že prihodnjo pomlad. Izvršitev tega sklepa se je

— **Ljubljanski trg.** Pretečeni teden je bilo tržno življenje manj živahno. Goveje meso konzumira močno, med tem ko svinjsko meso in slanina precej zastaja. Svinjsko meso I vrste stane 30 K, slanina 50 K, na debelo 49 K. Cena prašičev je dosegla višek in je pričakovati padca iste. Telečjega mesa primanjkuje, tržna cena je 22 in 20 K. V bodoče se bomo morali zalagati le z domačimi teleti. Drobničnega mesa je veliko po 18 K kg. Konzum ni posebno živahen. V zadnjem času je postal konzum pitanih volov iz Slovenije v Avstrijo zelo živahen, posebno iz Maribora in sedaj tudi iz Ljubljane. Vsi znaki kažejo, da bi znal imeti ta izvoz, ako bi se razvil še v večji obseg, zelo neugodne posledice na goveje mesne cene, kakor smo videli, da je izvoz prašičev slednjim močno navil cene. Izvozniki govejega mesa so vsled medsebojne konkurence bliskoma navili cene volov, kar ima brezdvomno na celoten konzum katastrofalne posledice. Opozarja se interese, da se za ljubljanski trg ne bo na noben način dovolilo podražanje govejega mesa. — V prodaji sadja je nastopila stagnacija. Nenadoma namreč so skočile cene sadja vsled velikega nakupa našega sadja od inozemskih trgovcev. Prejšnja povprečna cena 2 K za kg na debelo je močno skočila. Ta položaj vpliva močno na dovoz kmetijskega sadja na ljubljanski trg, vzlic popolnoma primerni ceni 4 K za kg dobrih jabolk. Stojničarke prodajajo jabolka po 4 K kg, najlepše pa po 5 K. Opozarja se interese, da se nikakor ne bo dovolilo povišanje teh cen. Kvaliteta sadja po stojnicah je srednja. Izvrstno blago je izvanredno redko. Kostonja je zelo mnogo, a splošno se stranke pritožuje-

jo, da je izvanredno slab. — Gobe, jurčki, so se zopet pojavile na trgu. — Zelenjave preostaja. — Divjačine na trgu letos ni, ker prevzamejo vse na razpolago stoječe blago restavracije. — Jajca so skoraj popolnoma izginila iz ljubljanskega trga. Po Dolenjskem in Štajerskem se kupujejo jajca v velikem obsegu za Zagreb, tako da za naš konzum ne preostaja skoro ničesar. — Kvaliteta moke se je nekoliko zboljšala, a še vedno ne zadostno. Prejdoslej se konzumenti branijo črne krušne moke in kupujejo raje dražjo belo moko. — Peke se opozarja, da velja krušna cena 15 K za bel kruh za vse izdelke. Male žemljice za kavarne in restavracije se smejo prodajati le v toliko dražje, kolikor znašajo stroški za izdelovanje in prdatki mleka. Krompirja prihaja na trg dovolj ter se dobi že po 2 K na debelo.

— **Beograjska zavarovalnica „Jugoslavija“** je prevzela poslovanje za dunajske zavarovalnice „Phoenix“ in „Franco-Hongroise“. Družba ima 1 milijon 200 tisoč dinarjev v zlatu kapitala in se bavi z zavarovanjem proti toči, požaru in vltomu, brez zavarovanja na življenje.

— **Minister trgovine** je ukinil sekvestre na področju Hrvatske in Slavonije in je doslej sekvestrirana podjetja podvrgel skrbi kuratorija trojice. Za kuratorje so imenovani vladni svetnik Uzorinac, podravnatelj prve hrvatske štedione Kunc in osiječki policijski ravnatelj Hanžeković.

— **Nova sladkorna tovarna.** Neka francosko-belgijska skupina namerava ustanoviti veliko sladkorno tovarno v Dubravici blizu Beograda. Ista skupina namerava otvoriti tudi narodnogospodarsko šolo.

— **Nov premogovnik.** Na nekdanji slovensko-hrvatski meji v Zmberku so našli bogato žilo prvovrstnega premoga. Zagrebška analiza je dognala 6900 kalorij, dočim je angleška analiza dognala celo 8000 kalorij. Premog je last Zagrebčana Aleksandra Penića, ki ga bo eksploatiral s pomočjo že zbranega ruskega kapitala.

— **Pregledovanje naših carinar-nic.** Vsled številnih pritožb iz industrijskih in trgovskih krogov zaradi kupičenja carinskega blaga na železniških postajah v Mariboru in drugod, določil je finančni minister, kakor smo že poročali, posebno komisijo, ki bo pregledala delovanje naših carinarnic v Beogradu, Zagrebu, Mariboru, Ljubljani in Baji. S svojim delom je komisija pričela rne 11. t. m. v Beogradu ter priske v Zagreb okolo 25. oktobra. Iz Zagreba pride v Ljubljano.

— **Mariborskim trgovcem in obrtnikom!** V nekaj dneh dospe v Maribor carinska komisija iz Beograda. Tej komisiji moramo na vsak način predložiti svoje želje in pritožbe. Zaradi tega je sklican v ponedeljek, 25. t. m. ob 7. uri zvečer sestanek v restavraciji „Maribor“. Pri tem zborovanju naj vsak posamezen prijavi, kake pritožbe ima in kje leži krivda. Sestavil se bo tudi seznam tistih predmetov, ki so bili dosedaj za uvoz in izvoz zabranjeni, pa so vendar v našem prometu potrebni. Naj se torej vsak interesirani udeleži tega važnega zborovanja.

— **Ponesrečen veletrg v Trstu.** Po zgledu veletrga v Pragi so priredili Italijani svoj veletrg v Trstu. Udeležili so se ga tudi Čehi. Te dni se češki trgovci vračajo razočarani iz Trsta. Veletrg v Trstu je bil popoln fiasko! Nikake organizacije, niti zanimanja, niti kupcev. To je dokaz, da je Trst gospodarsko mrtvo mesto. Trgovci imajo na milijone škode.

Razširjajte „Domovino“!

Politični pregled.

— **V zaščito naših ljudi na Koroškem.** V zadnji seji deželne vlade je poročal namestnik jugoslovanskega delegata v plebiscitni komisiji, doktor Subelj, o položaju na Koroškem. Od plebiscitne komisije je zahteval, da zagotovi osebno varnost ter varnost življenja in imovine naših uradnikov in slovenskega prebivalstva na Koroškem. Predlagal je, da se sestavi medzavezniška komisija, ki naj kontrolira neprestano in efektivno delo avstrijske uprave, da se prepreči vse krivice napram našim sorojakom. Plebiscitna komisija je v seji dne 19. oktobra 1920. sklenila, da avstrijski delegat izda v con A proklamacijo, v kateri se naj jamčijo varnosti, ki jih daje člen 92. st. germainske mirovne pogodbe. Naš delegat je naprosil, da se v posebni proklamaciji ponove tudi oni odstavki razglasov medzavezniške plebiscitne komisije, ki so pisani v istem duhu. Uprava v plebiscitni con A se odda postopoma. Glede javne lastnine, kakor železnice, mostov, cest, aprovizacijskih zalog itd., za katero je naša uprava založila velike vsote, se sestavijo natančni zapisniki, na podlagi katerih nam bo mogoče reklamirati naše investicije. V svrhu ugotovitve investicij se ustanovi 2 medzavezniški komisiji, v katerih bosta zastopana tudi po en zastopnik naše države in Avstrije. Komisiji bosta sestavili inventar, izvršili cenitve in uredili vse potrebno. V splošnem se poudarja, da naj ostane slovensko ljudstvo doma, posestniki naj ne prodajajo zemljišč. Na Koroškem naj ostanejo zlasti domači duhovniki in učitelji. Vztrajati moramo pri zahtevi minoritetnih šol, do katerih imajo pravico po mirovni pogodbi. Slovensko ljudstvo na Koroškem naj se zaveda, da ima po mirovni pogodbi z jamčene minoritetne pravice, da bodo stali tudi še naprej pod varstvom Jugoslavije, ki bo v prvi vrsti poklicana, da štiti naše rojake proti vsem krivicam od strani Nemcev pri ligi narodov.

— **Kdo je kriv tržaških dogodkov?** V tržaškem „Lavoratoru“ objavlja poslanec Pittoni pismo, v katerem krivi za vsa vandalska pustošenja tržaških fašistov civilnega guvernerja Mosconia. V pismu pravi: Mosconi je postal suženj fašistov in slep sluga militarističnih agitatorjev; on ne vlada, on posluša in dela po komandi elementov, ki ogrožajo naše javno življenje! Pittoni objavlja nadalje, da je dobil poročilo, ko je par dni pred napadom na „Lavoratore“ v neki tržaški kavarni sedela družba italijanskih oficirjev, ki je govorila o temu, da se pripravlja napad na socialistični list. Pittoni je na to opozoril Mosconia, ki pa je ga zagotavljal, da se ne zgodi ničesar. Ali vendar se je zgodilo to, kar so v naprej že vedeli italijanski oficirji, a Mosconi ni mogel ali pa ni smel storiti ničesar, da varuje zasebno lastnino pred divjaštvom soldateske in fašistov!

— **Sestanek balkanskih ministrskih predsednikov.** Sofijska „Zarja“ poroča iz baje zanesljivega vira, da se bo še tekom oktobra vršil v Bukarešti sestanek balkanskih ministrskih predsednikov. Svrha te konference bi bila: ekonomski sporazum med državami in določitev njihove politike v iztočnoevropskih vprašanjih. Na tej konferenci bi se razpravljalo tudi o grško-bolgarskem vprašanju. Omenjeno bolgarsko glasilo zatrjuje, da sta Venizelos in bolgarska vlada pripravljena, da skleneta primeren kompromis.

— **Bolgarski socialisti proti Moskvi.** Na kongresu bolgarskih socialistov, kjer naj bi se rešilo vprašanje o pristopu bolgarskih socialistov k III. internacionali, so doživeli komu-

nisti velik poraz. Za III. internacionalo je glasovalo samo 28 delegatov, a proti 106. Istotako je bilo z veliko večino odklonjeno 21 Lenjinovih pogojev za vstop v III. internacionalo.

Novosti.

* **Poziv konkurznim upnikom Glavne posojilnice.** Novembra meseca t. l. se bo izplačala prijavljenim upnikom Glavne posojilnice v Ljubljani šodstotna kvota svinjčes likvidirane glavnice. Vsi upniki, ki so tekom časa spremenili svoj naslov, se s tem pozivljajo, da pripravijo svoj sedanj natančni naslov obenem z navedbo šte. vlozne knjižice najkasneje do 2. novembra 1920 namestniku upravitelja konkurzne mase drju. *Otonu Fettichu, odvetniku v Ljubljani, Sodna ulica št. 11.* Oni upniki, ki so svojčas prijavili svoje terjatve po kakem denarnem zavodu (hranilnici ali posojilnici), pa so med tem vzeli svoje knjižice nazaj, naj vpošljejo na gorenji naslov potrdilo dotičnega denarnega zavoda, da so upravičeni dvigniti konkurzno kvoto in naznajo tudi svoj natančni naslov ter številko vlozne knjižice.

* **Slovenija samostojna republika.** V klerikalnih krogih se z ozirom na izgubo Koroške prav resno govori o popolni samostojnosti Slovenije. Pripravljena je že deputacija, ki naj bi se poklonila italijanskemu kralju, da bi prostovoljno odstopil za Slovenijo ozemlje vsaj do Soče. Le Trst Pulj in nekaj italijanskih mest v zapadni Istri naj bi ostalo „neodvisnih“. Od Italije se tudi pričakuje, da priklopi Sloveniji Koroško vsaj do Drave. Prvi predsednik republike naj bi bil dr. Sušteršič, ki sedaj čaka že na Dunaju. — Videti je, da letos ni bilo le vreme za več tednov naprej, marveč, da nastopi v jeseni že — predpust. Sušteršiču je treba le še, da si kupi velikega psa, da mu bo požiral dolgove, ki mu jih bo delala „slovenska republika.“ Bog daj norcem pamet!

* **Sloveniziranje hrastniških tovar-nen.** V hrastniško steklarno in kemično tovarno je bilo zopet sprejetih več uradnikov — *sami Nemcev.* Naj nam g. vladni nadzornik Dejak razloži, če ima morda kakšno posebno metodo sloveniziranja podjetij, ker sicer si nismo prav na jasnem, ali vodijo tovarnarji njega za nos, ali on tovarnarje ali pa — nas!

* **V Dolu pri Hrastniku** je umrl steber klerikalcev, Alojzij Igričnik, p. d. Brniški Pust. N. p. v m.!

* **V Slatini pri Dolu** si je prerezal vrat, potem ko je obrezal tudi svojo ženo, Bastič. Mož je na rani umrl.

* **Kdo ni storil svoje dolžnosti?** „Slovenec“ odgovarja beograjski „Epohi“ na njeno očitaje, da jugoslovansko časopisje ni bilo čisto nič obveščeno o plebiscitu in pravi, da je bil urednik g. Plut poklican od sosp. delegata v komisijo z izrecno nalogo, da skrbi on za informacijo hrvatskega in srbskega časopisja. Ako ta gospod — pravi dalje „Slovenec“ — ni storil svoje dolžnosti, zadene krivda njega, gotovo pa ne deželne vlade, ki njega ni niti predlagala, niti imenovala. Temu nasproti ugotavljamo, da je bil g. Plut pač mesec dni v Celovcu in je svojo dolžnost tudi v polni meri izvršil, saj so še ljubljanski listi pahvalno omenjali njegove članke o koroškem plebiscitu, zlasti v zagrebškem dnevniku „Domovina“. Te članke je omenjal celo koroški „Mir“. Vsem jugoslovanskim listom pa en sam človek ni mogel poročati — to poročanje bi morala organizirati vlada.

* **Dan 29. oktobra** se bliža. Lansk leto se je praznoval ta dan z veliko zbirko, „Dar svobode“. V petek so imela narodna društva v Mariboru sejo, kako bi se pomagalo koroškim beguncem, ki prihajajo v Maribor in drugam. Najbrže se bo

priredila na „dan svobode“ javna zbirka. Kaj pa Ljubljana? Do danes ni še sklenjeno, kako naj se slavi 28., oziroma 29. oktobra. Ali ne bi bilo umestno, da se ta dan posveti Koroški, oziroma onim, ki so trpeli za njo? Ako bo to mogoče v Mariboru, kjer je letos nemško prebivalstvo naščuvano proti nam, bo menda to mogoče tudi v Ljubljani.

* **Upravni ukrepi deželne vlade.** V 173. seji deželne vlade so bili sprejeti m. dr. sledeči sklepi: Za Prekmurje se ustanovi namesto dosedanjega civilnega komisariata *okrajno glavarstvo* za Prekmurje s sedežem v Murski Soboti. — Občina *Jezerca* se prideli v sodnijskem in upravnem oziru Kranju. Za jugovzhodne dele Koroške, ki nam pripadajo po mirovni pogodbi, se ustanovi v *Gustajnu okrajno sodišče*, davkarija in ekspozitura slovenjegraškega okrajnega glavarstva s potrebnimi uradi. — Odbori se naredba poverjeništa za uk in bogočastje, s katero se začasno ureja izpitni red za *geometre* v Sloveniji. Urede se nekatere *personalne zadeve* poverjeništa za uk in bogočastje in poverjeništa za javna dela.

* **Inauguracija novega rektorja.** V nekdanji deželnozborski dvorani, v kateri je v zadnjem času deželni zbor vladala trojica: dr. Susteršič, dr. Lampe, dr. Pegan, se je vršila včeraj redka slavnost: inauguracija drugega rektorja ljubljanske univerze. Dvorana je bila polna odličnega občinstva, posebno vseučilišnih profesorjev, galerije tudi polne vseučilišne mladine. Dosedanji rektor g. dr. Plemelj je v daljšem govoru poročal o razvoju univerze v prvem letu in izročil rektorsko mesto svojemu izvoljenemu nasledniku za leto 1920/21. Pri tej priliki je zbor visokošolcev zapel kraljevo himno, potem je pa novi rektor, g. dr. Zupančič, čital svojo razpravo „O uplivu matematike na duševno življenje narodov“. S tem je bila slavnost končana. Zastopana je bila na slavnosti deželna vlada, ljubljanska občina in druge korporacije.

* **Zadeva „Deutsches Haus“ v Celju.** Okrajno sodišče v Celju je svoječasno zavrnilo tožbo, ki jo je v imenu „Deutsches Haus“ vložila pisarna dr. Kukovca za razveljavljanje kupne pogodbe, katero je sklenilo pozneje razpuščeno društvo „Deutsches Haus“ z nemškim konzorcijem za sedanjí Hotel Union, češ da g. Ivan Prekoršek ni imel legitimacije za tožbo. Deželno sodišče v Ljubljani je sedaj ugodilo pritožbi tožitelja in mora okrajno sodišče v Celju sedaj izreči v zadevi sodbo.

* **Kako se voli s kroglicami?** Kake pravice in dolžnosti imajo volilci in volilne komisije? Vsa ta in druga vprašanja, ki v volilnem redu samem niso pojasnjena, najdeš do podrobnosti obrazložena v dr. Štefana Sagadina „Volilnem redu“, ki se naroči pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 6, ter stane s poštnino vred 17 K 20 vin.

* **D'Annunzio v denarni stiski.** Ker rimska vlada reški delegaciji ni hotela dovoliti posojila 200 milijonov lir, bo D'Annunzio prodal zaplenjeni parnik „Cogne“. Doseči utegne 40—50 milijonov lir.

* **Nova telefonska postaja.** Pri poštnem in brzojavnem uradu Ribnica na Dolenjskem se je otvorila dne 15. oktobra t. l. telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni promet z omejeno dnevno službo.

* **O preteči stavki rudarjev** je razpravljala v svoji zadnji seji deželna vlada. Službeni komuniké pravi o tem: Delavstvo trboveljske premogokopne družbe je stavilo nove mezdne zahteve, ki so silno visoke. Če bi jim trboveljska družba ugodila, bi to povzročilo veliko povišanje cen premoga. Skliče se anketa na najširši podlagi za presojo tega vprašanja. Pritegnejo se ji vsi člani, ki so doslej sodelovali pri tej anketi, nadaljen tudi zastopniki konsumentov in zastopniki delavstva. Anketa naj razpravlja, v koliko bi bila mogoče delavskim zahtevam ugoditi in kakšen vpliv bi imelo povišanje mezd na cene premoga.

* **Nov evidenčni urad za zemljiški kataster.** Po odredbi finančnega ministrstva se je za Prekmurje osnoval v Murski Soboti evidenčni urad zemljarskega katastra. Ta urad je začel poslovati dne 7. oktobra 1920.

* **Delitev zemljišč.** Delitev zemljišč dobrovoljcem je za letošnje sezono končana. V zadevi delitve zemljišč prihodnjo pomlad dobrovoljcem ni treba osebno hoditi v ministrstvo za agrarno reformo, marveč naj se zgleda pri svojih krajevnih organizacijah zaradi vpisa v seznamke, katere potem organizacije predlože ministrstvu v rešitev.

* **Zanimivo statistiko** objavlja zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro. Po tej statistiki je bilo leta 1919 med 995.440 prebivalci področja Zdr. ods. 9824 porok, 22636 porokov, 18356 smrtnih slučajev. Navadni prirastek znaša torej ako prištejemo še mrtvo rojene (578) 3702. Dobrih 15,6% vseh novorojencev je nezakon-skih. Največja umrljivost je bila pri otrocih od 1 do 5 let (4369), od odraslih pa jih je največ umrlo v starosti nad 70 let (4732). Od bolezni, ki so zahtevale največ žrtev, se nahaja na prvem mestu tuberkuloza, ki je ugrabila 2492 življenj, pljučnica pokopala 1276 ljudi, griža 872, španska gripa 649. Od drugih epidemičnih bolezni je omeniti koze (400), trebušni legar (109), pegavica (20). Slučajnih smrtnih nezgod je bilo 474; največ ljudi se je utopilo (103), 74 se jih je ubilo pri padcu, 38 so jih zmečkali vozovi in avtomobili, na železnicah je bilo 21 smrtnih nesreč (10 ljudi od vlakov povozenih, 11 jih je padlo iz vlakov), igranje z granatami je stalo 5 ljudi življenje, 8 jih je ubila strela, 2 pa elektrika. Samomor je izvršilo 111 ljudi. Največ (47) jih je seglo po vrvi, 18 se jih je utopilo, 18 ustrelilo, 15 zastrupilo, 10 zaklalo, 3 pa sta se sama sežgala. Zločinska roka je povzročila smrt 112 žrtev: 36 jih je bilo ustreljenih, 34 ubitih, 18 za-

strupljenih, 10 zabodenih, 10 zadavljenih, 4 roparsko umorjeni. Na to vrlo zanimivo statistiko se ob priliki še povrnemo.

* **Nov vozni red na državnih železnicah.** S prvim novembrom t. l. stopi na vseh progah državnih železnic v veljavo nov vozni red. Med Ljubljano in Zagrebom direktna zveza. Na progi Ljubljana gl. kolodvor—Karlovac vozijo kot do sedaj trije pari osebnih vlakov z odhodom iz Ljubljane ob 7.40, 12.32 in 18.30 ter prihodom v Karlovac ob 13.10, 18.18 in 7.35. Iz Karlovca odhajajo vlaki ob 3, 8.06 in 13.55 ter prihajajo v Ljubljano ob 9.08, 13.58 in 20.04. Razen omenjenih treh parov vozi še četrti par osebnih vlakov direktno do, oziroma iz Zagreba, in sicer odhaja iz Ljubljane ob 22.36 in prihaja v Zagreb ob 6.30, iz Zagreba odhaja ob 22.10 ter prihaja v Ljubljano ob 6.10. V Zagrebu imata oba vlaka jako ugodno zvezo z beograjskim osebnim vlakom. — Na kočevski progi vozijo tudi nadalje trije pari vlakov z zvezo na vse ljubljanske vlake. Odhod iz Grosuplja ob 8.35, 13.40 in 19.40; prihod v Kočevje ob 10.31, 15.36 in 21.38. Odhod iz Kočevja ob 5.45, 11.08 in 16.50; prihod v Grosuplje ob 7.43, 13 in 18.47. Tudi na progi Trebnje—Št. Janž na Dolenjskem ostane dosedanje število vlakov. Odhod iz Trebnjega ob 9.48, 14.35 in 20.55; prihod v Št. Janž ob 10.51, 15.52 in 21.51. Odhod iz Št. Janža ob 5.30, 13.22 in 19.24; prihod v Trebnje ob 6.35, 14.22 in 20.20. — Iz Novega mesta proti Straži—Toplicam odhajajo vlaki ob 5.12, 10.15, 13.40 in 15.35; v nasprotni smeri pa ob 5.42, 10.52, 14.42 in 16.29. — Na gorenjski progi se spremeni le opoldanski vlak in bo odhajal iz Ljubljane ob 13.30 in prihajal na Jesenice ob 15.36; večerni vlak odhaja po novem voznom redu iz Ljubljane že ob 17.50 in pride na Jesenice ob 19.57. Tudi večerni vlak z Jesenic se spremeni zaradi priključ-

ka na beograjski brzovlak v toliko, da odhaja z Jesenic že ob 17.06 in prihaja v Ljubljano ob 19.06. — Na kamniški progi ostane promet osebnih vlakov nespremenjen. — Na koroški, bohinjski in ostali gorenjski progi se spremeni le vozni red priključnih vlakov na spremenjene vlake proge Ljubljana—Jesenice. — Na štajerski progi nastanejo sledeče spremembe: jutranji vlak odhaja iz Celja že ob 8.10 in prihaja v Dravograd ob 11.26; opoldanski vlak odhaja iz Celja ob 14.40 in prihaja v Dravograd ob 18.02; popoldanski vlak odhaja iz Dravograda ob 15.45 in prihaja v Celje ob 19. uri. Večerni vlak pa odhaja iz Celja ob 20.40 in prihaja v Velenje ob 22.08. Vsi ostali vlaki ostanejo tudi nadalje nespremenjeni.

* **Licitacija gnoja.** V nedeljo dne 24. t. m. ob 10. uri dopoldne se bo prodala v mariborski konjeniški vojašnici v Magdalenskem predmestju licitacijskim potom večja množina konjskega gnoja. Reflektantje naj pridejo pravočasno na lice mesta.

* **Prijet italijanski špijon.** Zaradi špijonaže v korist Italiji je bil v Dubrovniku aretiran italijanski odvetnik doktor Marotti. Odvedli so ga v Celje, kjer pride pred sodišče.

* **Koroška gospodarska zadruga** je v dementiju o tihotapstvu jugoslovanske hrane v nemške roke na Koroškem med drugim tudi izjavila, da se nahaja v likvidaciji. Včeraj pa je magistratni gremij razpravljal o prošnji iste zadruge za podelitev trgovske koncesije, češ da mora koroška zadruga nadaljevati svoje poslovanje tudi zaradi tega, ker ima v Avstriji nad 7 milijonov terjatev. Magistratni gremij je prošnjo odbil, dokler ne bo pojasnjena afera, v katero je zadruga zapletena.

* **Promet na koroški progi Južne železnice.** Od ponedeljka vozijo osebni vlaki Južne železnice na koroški progi samo do Prevalj. Promet med Prevaljami in Pliberkom je prekinjen.

Pisalni stroji Remington se dobijo pri A. K. Kregar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 21-23. Zahtevajte ponudbo. 4286

V založbi „Domovine“ sta izšli:

k bližajočim se volitvam v ustavotvorno skupščino izborni agitacijski brošurici:

„Zatu že imamo — v farovžu je skrit!“

Cena 3 krone. Kdor naroči najmanj 20 izvodov, jih dobi po 2 kroni.

„Dokumenti Koroščeve stranke iz l. 1914“

Cena 4 krone.

Somišljeniki! Nabavite si predstoječi velezanimivi knjižici, čitajte in razširjajte ji! Spoznali boste marsikatero zmoto in zril boste pogumno resnici v obraz!

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Štritarjeva ulica št. 2. Podružnice v Splitu, Trstu, Celovcu, Sarajevu, Borici, Celju, Mariboru in Borovljah; bančna ekspozitura v Ptuj.

Delniška glavnica in rezerva okrog **K 50,000.000** —
Telefon št. 261.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, — valut in dovoljuje vsakovrsne kredite. — Brzojavni naslov: „Banka“.

Delniška glavnica: **K 30,000.000**

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerva: okrog **K 10,000.000**

Centrala: Trst. Podružnice: Beograd, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Maribor, Metković, Opatija, Split, Sarajevo, Šibenik, Zadar, Ekspozitura Kranj.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči in tiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd. Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta. Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzojavni naslov: **Jadranska.**

Telefon št. 257.